

standsadvokat i tilfælde, hvor den pågældende måske i virkeligheden helst ville have den støtte, som bistandsadvokaten kunne give.

Efter udvalgets opfattelse er det dog hverken rimeligt eller hensigtsmæssigt, at en forurettet, der helt bevidst ikke ønsker, at der skal beskikkes en bistandsadvokat, skal påtvinges en advokat. Udvalget lægger i den forbindelse vægt på, at det f.eks. kan tænkes, at den forurettede ønsker at afgive forklaring uden at involvere flere personer end højst nødvendigt, eller at forurettede foretrækker at benytte et familiemedlem eller en bekendt som bisidder.

Udvalget bemærker i øvrigt, at det fremgår af udvalgets undersøgelse, jf. pkt. 3.1.2. ovenfor, at der i stort set alle voldtægtssager, der kommer for retten, medvirker en bistandsadvokat. Problemet med beskikkelse er således navnlig knyttet til sager, der ikke kommer for retten, og til, hvornår beskikkelse sker, idet beskikkelsen i flere sager først sker efter den første politiafhøring.

Udvalget har i den forbindelse overvejet, om reglerne om beskikkelse af bistandsadvokat i voldtægtssager bør udformes med henblik på, at bistandsadvokaten får til opgave at efterprøve, om der overhovedet er grundlag for en anmeldelse om voldtægt, og i givet fald opfordre den pågældende til at unklade/tilbagekalde anmeldelsen.

Udvalget afviser dog en sådan udformning af reglerne, idet udvalget lægger vægt på, at der derved kunne opstå en sammenblanding af opgaver, der ligger hos politiet, og den opgave der må være det centrale i ordningen med bistandsadvokat – at støtte den forurettede. Hertil kommer, at vurderingen efter udvalgets opfattelse i alle tvivlstilfælde netop måtte bero på de oplysninger, som det er politiets opgave at tilvejebringe under den indledende efterforskning.

Efter en samlet vurdering foreslår udvalget, at der i retsplejelovens § 741 a, stk. 2, indsættes en særlig regel om beskikkelse af bistandsadvokat i voldtægtssager m.v., hvorefter der skal ske beskikkelse af en advokat, medmindre den forurettede – efter at være vejledt om retten til bistandsadvokat – frabeder sig det.

Udvalget foreslår, at den foreslåede nye bestemmelse skal gælde for sager omfattet af straffelovens § 210 (incest), § 216 (voldtægt), § 217 (anden tvang), § 218, stk. 2 (»forsvarsløse«), § 222, stk. 2, 2. led (under 12 år + tvang m.v.) og § 223, stk. 1 (under 18 år + betroelsesforhold m.v.), samt i sager efter straffelovens § 224 (anden kongelig omgængelse) og § 225 (om homoseksuelle forhold), jf. § 210, § 216, § 217, § 218, stk. 2, § 222, stk. 2, 2. led, og § 223, stk. 1. Der henvises nærmere herom til pkt. 3.5. nedenfor

Strafferetsplejeudvalget påpeger, at den foreslåede regel – uanset den anderledes udformning – i det væsentlige vil svare til Folketings beslutningens pkt. 1, da *udgangspunktet* bliver, at der sker beskikkelse. Efter udvalgets opfattelse vil forskellen for så vidt kun blive, at det med den af udvalget foreslåede regel præciseres; at forurettede har en *fravalgsmulighed*.

Efter den gældende regel i retsplejelovens § 741 a, stk. 2, er der mulighed for, at politiet kan fremsætte begæring om beskikkelse af bistandsadvokat, når forurettede ikke har gjort det. Strafferetsplejeudvalget finder, at denne regel bør opretholdes også for voldtægtssager m.v., der omfattes af den foreslåede nye regel i § 741 a, stk. 2.

Strafferetsplejeudvalget begrunder dette med, at uanset, at udgangspunktet efter den foreslåede bestemmelse i § 741 a, stk. 2, er, at beskikkelse sker, medmindre forurettede frabeder sig det, vil der være situationer, hvor beskikkelse på politiets initiativ bør kunne ske, f.eks. hvor en værge for en mindreårig frabeder sig beskikkelse, eller hvor det er tvivlsomt, om en erklæring fra en psykisk syg person er alvorlig ment. Beskikkelse kan i sådanne tilfælde være nødvendig for at varetage forurettedes interesser.

Der henvises nærmere til betænkningens side 57-59.

3.1.3.2. Strafferetsplejeudvalget har derudover overvejet, om der bør stilles specielle krav til de advokater, der beskikkes som bistandsadvokat for forurettede, herunder om bistandsadvokater bør gennemgå en særlig uddannelse med hensyn til de psykologiske aspekter af opgaven.

Udvalget anfører i den forbindelse, at voldtægtsofres særlige situation og ofte traumatiserende tilstand i sig selv stiller krav til den, der skal bistå dem. Udvalget anser det således for væsentligt, at bistandsadvokaten nærmere forstår det pres, som forurettede er udsat for, at bistandsadvokaten ikke er fremmed for voldtægtsofres typiske reaktionsmønstre, og at advokaten er klar over, hvorledes de fornødne hensyn til forurettede kan og bør tages.

Strafferetsplejeudvalget finder dog ikke, at der bør stilles krav om en særlig uddannelse. Som begrundelse herfor anfører udvalget for det første, at en gennemførelse af et sådant krav vil være forbundet med betydelige praktiske vanskeligheder. For det andet anfører udvalget, at advokater i almindelighed - og beneficerede advokater i særdeleshed – vil have betydelig erfaring i at bistå personer, der befinder sig i en særlig presset situation. Endelig anfører udvalget, at det bør fastholdes, at der er tale om en advokatopgave, og at opgaven således ikke består i at yde forurettede bi-